

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

**Spontánní aktivity dětí v přírodě
a předškolní výchova**

Ivana Šircová

Katedra primární pedagogiky
Školitel: doc. PhDr. Eva Opravilová, CSc.
Studijní program: Pedagogika
Studijní obor: Pedagogika

2011

Prohlašuji, že jsem disertační práci na téma Spontánní aktivity dětí v přírodě a předškolní výchova vypracovala pod vedením školitele samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato disertační práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, 28. září 2011

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování doc. PhDr. Evě Opravilové, CSc. za cenné rady a trpělivost při vedení mé disertační práce. Rovněž bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Janu Neumanovi, CSc. za vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů a učitelům mateřských škol za umožnění výzkumu.

.....

podpis

NÁZEV: *Spontánní aktivity dětí v přírodě a předškolní výchova*

AUTOR: *Ivana Šircová*

KATEDRA: *Katedra primární pedagogiky*

ŠKOLITEL: *doc. PhDr. Eva Opravilová, CSc.*

ABSTRAKT:

Práce se zabývá fenoménem spontánních aktivit dětí v přírodě a jeho projevem v mateřské škole. Cílem je popsat, charakterizovat a definovat tyto spontánní aktivity a interpretovat je v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Kvalitativní výzkum byl prováděn metodou zúčastněného pozorování. Terénní výzkum probíhal na zahradě mateřské školy. Prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťuje pohled učitelů mateřských škol na možnosti využití přírody pro činnosti. Výsledkem je sestavený inventář činností dětí v přírodě, vybrané typické případy situací spontánních aktivit a principy metodické reflexe spontánních aktivit dětí v přírodě. Práce uvádí spontánní aktivity dětí v přírodě do kontextu předškolní výchovy. Zdůrazňuje potřebu jim porozumět a upozorňuje na možnost pedagogického využití spontánních aktivit. Spontánní aktivity dětí v přírodě jsou projevem skutečné samostatnosti dítěte. Obsahují potenciality pro osobnostní rozvoj. Vyžadují důvěru a zvyšují požadavky na profesní kompetence učitelů mateřských škol.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Příroda – spontánní aktivity - rozvoj osobnosti předškolního dítěte - mateřská škola – osobnostně orientovaný model výchovy

TITLE: Spontaneous activities of children in nature and preschool education

AUTHOR: Ivana Šircová

DEPARTMENT: Department of Primary Education

SUPERVISOR: doc. PhDr. Eva Opravilová, CSc.

ABSTRACT:

The dissertation deals with the phenomenon of spontaneous activities of children in nature and its manifestation in kindergarten. The aim is to describe, characterize and define these spontaneous activities and interpret them in the context of the Framework for Preschool Education. Qualitative research was conducted using participant observation. Field research was carried out in the garden of kindergarten. Through the survey finds kindergarten teachers look for possibilities of using nature for activities. The result is a compiled inventory of the activities of children in nature, selected cases of typical situations of spontaneous activities and the principles of methodological reflection of spontaneous activities of children in nature. The dissertation shows spontaneous activities of children in nature in the context of preschool education. It emphasizes the need to understand and points to the possibility of educational use of spontaneous activities. Spontaneous activities of children in nature are manifestations of real child's autonomy. Contain the potentiality for personal development. Spontaneous activities of children in nature require trust and enhance professional competence requirements for teachers.

KEYWORDS:

Nature – Spontaneous activities – Development of preschool child – Kindergarten – Personality-oriented model of education

Seznam zkratk

PVP PV – Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

RVP ZV – Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání

OSV – Osobnostně sociální výchova

Seznam grafů

Graf č. 1 - Místa vycházek

Graf č. 2 - Vycházky a činnosti

Graf č. 3 - Reakce učitelky na spontánní činnosti dětí

Graf č. 4 - Preference činností s dětmi venku

Graf č. 5 – Jak vnímají učitelky mateřské školy pojem volnost

Seznam obrázků

Obr. č. 1 – Houpání na větvi

Obr. č. 2 – Výzva: lezení na jabloň

Obr. č. 3 – Dům v lískovém keři